

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Β΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Πορτρέτα εφήβων

Τίτλος:

«Έφηβοι: Προβλήματα; ΝΑΙ!! Αδιέξοδα; ΟΧΙ!!»

Συγγραφή: ΜΑΡΙΑ ΤΟΛΥΜΕΝΟΥ

Εφαρμογή: ΑΝΔΡΕΑΣ ΓΑΛΑΝΟΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρά Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Έφηβοι: Προβλήματα; ΝΑΙ!! Αδιέξοδα; ΟΧΙ!!

Εφαρμογή σεναρίου

Ανδρέας Γαλανός

Δημιουργία σεναρίου

Μαρία Τολουμένου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική λογοτεχνία

Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

2^ο Γυμνάσιο Χαλκηδόνας

Χρονολογία

Από 11-03-2013 έως 08-04-2013.

Διδακτική/θεματική ενότητα

Πορτρέτα εφήβων

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

8 ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: Wiki, ιστολόγιο τμήματος.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Όσον αφορά στις προϋποθέσεις υλοποίησης, όπως αυτές διατυπώνονται στο αρχικό σενάριο, έχω να παρατηρήσω τα εξής:

- ο εκπαιδευτικός χρειάστηκε προεργασία, προκειμένου να εξοικειωθεί με το συνεργατικό περιβάλλον Wiki, γιατί δεν είχε χρησιμοποιήσει κάτι ανάλογο στη διδακτική του πρακτική έως τότε. Η εξοικείωση των παιδιών με το συγκεκριμένο περιβάλλον έγινε κατά τη διάρκεια της εφαρμογής και δεν αντιμετωπίστηκαν ιδιαίτερα προβλήματα ως προς αυτό,
- τόσο ο εκπαιδευτικός όσο και οι μαθητές ήταν εξοικειωμένοι με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο διδασκαλίας,
- οι μαθητές δεν ήταν εξοικειωμένοι με κάποιο πρόγραμμα δημιουργίας κόμικ, οπότε χρειάστηκε να αφιερωθεί κάποιος χρόνος σε αυτό,
- οι περισσότεροι μαθητές ήταν λιγότερο ή περισσότερο εξοικειωμένοι με τη χρήση του διαδικτύου, καθώς και με τη χρήση κάποιου προγράμματος επεξεργασίας κειμένου. Τέλος, υπήρξε μέριμνα ώστε τουλάχιστον ένα μέλος σε κάθε ομάδα να έχει πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι του,
- υπήρξε συνεννόηση με τον υπεύθυνο του εργαστηρίου πληροφορικής και τον Διευθυντή του σχολείου για την εξασφάλιση των απαιτούμενων ωρών εργασίας στον συγκεκριμένο χώρο.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Μαρία Τολυμένου, Έφηβοι: Προβλήματα; ΝΑΙ!! Αδιέξοδα; ΟΧΙ!!, Νεοελληνική Λογοτεχνία Β΄ Γυμνασίου, 2012.

Το σενάριο αντλεί

—

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο προέβλεπε την ενασχόληση σε επίπεδο ομάδων με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι έφηβοι. Συγκεκριμένα, οι ομάδες ασχολήθηκαν με: α) τις σχέσεις με το άλλο φύλο και τους πρώτους έρωτες, β) τις οικογενειακές σχέσεις και γ) τα ναρκωτικά. Η τάξη δούλεψε χωρισμένη σε έξι ομάδες των πέντε ατόμων. Καθένα από τα παραπάνω τρία προβλήματα μελετήθηκε από δύο ομάδες, αλλά κάθε ομάδα ασχολήθηκε με διαφορετικό κείμενο. Στην Α' φάση, πραγματοποιήθηκε ο χωρισμός των ομάδων και η ενημέρωσή τους για το αντικείμενο και το κείμενο που θα μελετούσαν. Στη Β' φάση, οι ομάδες διάβασαν αποσπάσματα από μυθιστορήματα που θεματοποιούν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο τις προαναφερθείσες δυσκολίες και ασχολήθηκαν με δραστηριότητες που είχαν σκοπό να τους ευαισθητοποιήσουν πάνω στα προβλήματα και τα συναισθήματα των ηρώων. Τελικό παραγόμενο προϊόν κάθε ομάδας ήταν ένα άρθρο προς ανάρτηση στο ιστολόγιο του τμήματος. Στη Γ' φάση οι ομάδες παρουσίασαν τη δουλειά τους στην τάξη.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η θεματική ενότητα «Πορτρέτα εφήβων» στη λογοτεχνία της Β' Γυμνασίου δίνει την ευκαιρία στους μαθητές να δουν μέσα από τους λογοτεχνικούς ήρωες πώς βιώνουν οι έφηβοι αυτήν τη δύσκολη φάση της ζωής τους, να δεχτούν ή να απορρίψουν τις επιλογές τους, να ταυτιστούν με αυτούς. Ο διάλογος που αναπτύσσεται με τους λογοτεχνικούς ήρωες στις δραστηριότητες του σεναρίου λειτουργεί και ως μέσο για να προβληματιστεί ο έφηβος μαθητής σχετικά με τα ερωτήματα και προβλήματα που σίγουρα τον απασχολούν.

Πραγματικά, αν ρωτούσαμε έναν έφηβο να μας πει πώς αντιλαμβάνεται τη συγκεκριμένη φάση της ζωής του, σίγουρα οι περισσότεροι θα μιλούσαν για δυσκολίες και προβλήματα στην επικοινωνία τους με την οικογένεια, τους φίλους, τον κοινωνικό τους περίγυρο, τον εαυτό τους. Πολλοί δε θα μπορούσαν να πιστέψουν

ότι διάγουν μία από τις πιο ενδιαφέρουσες φάσεις της ζωής τους, αυτήν της ανακάλυψης του εαυτού τους και του κόσμου. Αντίθετα, μάλλον θα τη θεωρούσαν επώδυνη περίοδο της ζωής τους, λόγω των κάθε είδους αλλαγών που νιώθουν να τους συμβαίνουν και να μην μπορούν να τις ελέγξουν πάντα και χωρίς να ξέρουν τον τρόπο να τις αντιμετωπίσουν, αλλά και λόγω των συχνά λανθασμένων χειρισμών που τους οδηγούν σε αδιέξοδα και κινδύνους.

Οι μαθητές γνωρίζουν τον λογοτεχνικό ήρωα-έφηβο, τον παρακολουθούν να εξελίσσεται και να διαμορφώνει την ταυτότητά του. Αυτή η διαδικασία λειτουργεί και για τους μαθητές ως μαθητεία για να χτίσουν και τη δική τους ταυτότητα και μέσα από τη συνεργασία με τους συμμαθητές τους να αντιληφθούν τη σημασία της συμπόρευσης σε αυτό το δύσκολο ταξίδι.

Τα κείμενα του σεναρίου προέρχονται κυρίως από τη σύγχρονη λογοτεχνική παραγωγή, γιατί βρίσκονται πιο κοντά στον μαθητή ως προς τη γλώσσα και το ύφος που τα χαρακτηρίζει κι έτσι τον κερδίζουν στα πρώτα του αναγνωστικά βήματα και τον οδηγούν στην αναζήτηση κι άλλων λογοτεχνικών αναγνωσμάτων.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Με το σενάριο αυτό επιδιώχθηκε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να γνωρίσουν λογοτεχνικούς ήρωες-εφήβους που προσπαθούν να ξεπεράσουν δύσκολες στιγμές της ζωής τους,
- να αντιληφθούν ότι εφηβεία σημαίνει απογοητεύσεις, αδιέξοδα, αντιφάσεις, αναζητήσεις, ανατροπές, αλλά και δύναμη, συνειδητοποίηση, χαρά, δημιουργία ενός νέου εαυτού, χειραφέτηση,
- να αντιληφθούν στοιχεία και της δικής τους ταυτότητας μέσα από τη σχέση που δημιουργούν με τους λογοτεχνικούς ήρωες,
- να αναγνωρίσουν τις πολλαπλές φωνές και του δικού τους εαυτού και επομένως την πολυπλοκότητα της ανθρώπινης ύπαρξης.

Γνώσεις για τη λογοτεχνία

Με το σενάριο αυτό επιδιώχθηκε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να εξοικειωθούν με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά διαφόρων κειμενικών ειδών (διαφήμιση, τραγούδι, ποίημα, ημερολόγιο) καθώς και με τη λειτουργία και την αποτελεσματικότητά τους,
- να παρατηρήσουν πώς εξελίσσεται και αλλάζει ένας λογοτεχνικός ήρωας στην πορεία της πλοκής ενός μυθιστορήματος.

Γραμματισμοί

Επιδιώχθηκε οι μαθητές και οι μαθήτριες να μπορούν:

- να διαβάζουν προσεκτικά ένα λογοτεχνικό έργο, εντοπίζοντας τα στοιχεία που αναζητούν,
- να προσαρμόζουν στοιχεία της πλοκής ενός μυθιστορήματος σε ένα διαφορετικό σημειωτικό μέσο (κόμικ),
- να αναγνωρίζουν τον λειτουργικό ρόλο συγκεκριμένων επιλογών ενός συγγραφέα σχετικών με την πλοκή ενός μυθιστορήματος (πρωταγωνιστικός ρόλος μουσικής, αναφορά σε δημοφιλείς διαφημίσεις),
- να αναζητούν οι ίδιοι και άλλες παρόμοιες αποτυπώσεις (λογοτεχνικές και άλλων μορφών τέχνης) γύρω από τα θέματα που τίγονται, να αναπτύσσουν πρωτοβουλίες και να εμπλέκονται σε καταστάσεις που προάγουν την ενεργητική συμμετοχή τους στην επεξεργασία πληροφοριών,
- να εξοικειωθούν με ένα ηλεκτρονικό συνεργατικό περιβάλλον εργασίας και μάθησης, για να εκφράσουν κοινούς προβληματισμούς, να ανταλλάξουν απόψεις και να παραγάγουν συνεργατικά κείμενα, δουλεύοντας ως ομάδα στο σχολείο ή στο ηλεκτρονικό περιβάλλον του μαθήματος.

Διδακτικές πρακτικές

Η Α' φάση πραγματοποιήθηκε στην ολομέλεια της τάξης. Σε όλες τις υπόλοιπες δραστηριότητες εφαρμόστηκε η ομαδοσυνεργατική μέθοδος. Στους μαθητές δόθηκαν

Φύλλα εργασίας με παράλληλες δραστηριότητες για κάθε ομάδα. Οι ερωτήσεις ήταν βέβαια προκαθορισμένες από τον καθηγητή, αλλά δόθηκε στους μαθητές η δυνατότητα να αναπτύξουν πρωτοβουλία στην επιλογή των στοιχείων που θα ανέφεραν στο τελικό προϊόν της εργασίας τους, του άρθρου που θα συνέτασσαν.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Στο σενάριο αυτό επιλέξαμε να ασχοληθούμε με ορισμένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι έφηβοι και με τους τρόπους με τους οποίους τα ξεπερνούν, όπως παρουσιάζονται μέσα από λογοτεχνικά κείμενα. Η επιλογή αυτή υπαγορεύθηκε από την ίδια την πραγματικότητα των έφηβων μαθητών μας, που ζουν μια δύσκολη και επώδυνη πολλές φορές καθημερινότητα, όχι μόνο επειδή βρίσκονται στη συγκεκριμένη ηλικιακή φάση, αλλά και επειδή η παρούσα κοινωνική πραγματικότητα (ιστορικά προσδιορισμένη) τους δημιουργεί επιπρόσθετες αβεβαιότητες κι ανησυχίες. Βασική θέση και αφετηρία του σεναρίου ήταν ότι οι έφηβοι πρέπει να γίνονται δέκτες θετικών μηνυμάτων, ώστε να συνειδητοποιήσουν την εγγενή δύναμή τους να καθορίζουν τη ζωή τους με τις επιλογές που κάνουν.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το συγκεκριμένο σενάριο εντάσσεται στη θεματική ενότητα «Πορτρέτα εφήβων», που διδάσκεται στη Β΄ Γυμνασίου στα γυμνάσια πιλοτικής εφαρμογής των [Νέων Προγραμμάτων Σπουδών](#).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου αξιοποιήθηκε το συνεργατικό περιβάλλον ενός Wiki που δημιουργήθηκε ειδικά για το συγκεκριμένο σενάριο. Στόχος ήταν η προώθηση και ενθάρρυνση της συνεργασίας και της αλληλεπίδρασης των μελών κάθε ομάδας, καθώς και των ομάδων μεταξύ τους. Τα μέλη κάθε ομάδας αναρτούσαν τα αποτελέσματα της δουλειάς τους στον φάκελο της ομάδας τους και οι υπόλοιπες ομάδες είχαν τη δυνατότητα να σχολιάζουν. Αυτό έδωσε τη δυνατότητα στις ομάδες

να συνεργάζονται και εκτός τάξης, να αλληλοσυμπληρώνονται και να ανταλλάσσουν απόψεις.

Επίσης, για την πραγματοποίηση των δραστηριοτήτων τους οι μαθητές αξιοποίησαν:

- τις δυνατότητες του προγράμματος επεξεργασίας κειμένου, για να απαντήσουν στις ερωτήσεις που τους τέθηκαν αλλά και για να συγγράψουν τα δικά τους πρωτότυπα κείμενα,
- τις δυνατότητες ενός προγράμματος δημιουργίας κόμικ (www.toondoo.com),
- τις δυνατότητες του διαδικτύου, για την αναζήτηση πληροφοριών, εικόνων και βίντεο.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα σχολικών εγχειριδίων

ΚΝΛ Β' Γυμνασίου:

Άλκη Ζέη, [«Αναμνήσεις της Κωνσταντίνας από τη Γερμανία»](#)

Λογοτεχνικά κείμενα εκτός των σχολικών εγχειριδίων

Φρίντρικ Έρλινγκς, *Ψάρι στον ουρανό* (μτφ. Α. Πιπίνη), 11-15, 38-43, 59-61, 198, 258-259, 278-285. Αθήνα: Πατάκης, 2012 [2008].

Άλκη Ζέη, *Η Κωνσταντίνα και οι αράχνες της*, 11-13, 20-23, 30-31, 59, 93-94, 96-97, 107, 113-114, 150-151, 214, 227-230, 240-241. Αθήνα: Μεταίχμιο, 2011 [2002].

Μάνος Κοντολέων, *Το ταξίδι που σκοτώνει*, 7-9, 17-18, 21-22, 26-27, 29-30, 35-37, 46-48, 90-92. Αθήνα: Καστανιώτης, 1989.

Φίλιππος Μανδηλαράς, *Κάπου ν' ανήκεις*, 10-14, 58-59, 64-68, 71-72, 82, 84-87, 110-114, 119-121. Αθήνα: Πατάκης, 2010.

Βούλα Μάστορη, *Ψίθυροι αγοριών*, 35-37, 44, 127-128, 69-70, 73-77, 83, 84-86, 91-92, 95, 147-148. Αθήνα: Πατάκης, 2009.

Σώτη Τριανταφύλλου, *Για την αγάπη της γεωμετρίας*, 17, 19-21, 43-47, 58-59, 74, 178-179, 187, 203-205. Αθήνα: Πατάκης, 2011.

Υποστηρικτικό υλικό

Τραγούδια

«[Θυμάμαι ένα σπίτι](#)» και «[Αμνησία](#)» από τον δίσκο [9 πληρωμένα τραγούδια](#), στίχοι – μουσική – εκτέλεση: Τρύπες, 1993.

«[Before you accuse me](#)», «[Ramble Tamble](#)» από τον δίσκο Cosmo's Factory, στίχοι – μουσική – πρώτη εκτέλεση: Creedence, 1970.

Ιστοσελίδες

[Schooligans](#)

[ΚΕΘΕΑ ΣΤΡΟΦΗ](#). Θεραπευτικό Πρόγραμμα για έφηβους χρήστες & και τις οικογένειές τους.

[School-Tube](#) (τηλεοπτική σειρά της ΕΡΤ)

[Συνήγορος του παιδιού](#)

[Γραμμή στήριξης παιδιών και εφήβων 116 111](#) (ΕΨΥΠΕ).

[OKANA](#). Οργανισμός κατά των ναρκωτικών (έντυπο υλικό-εκδόσεις).

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Α' φάση (Πριν την ανάγνωση) 1 ώρα

Η τάξη χωρίστηκε σε 6 ομάδες των 5 ατόμων. Τον πρώτο λόγο για τον χωρισμό τον είχε ο διδάσκων, αν και σε ορισμένες περιπτώσεις έλαβε υπόψη τις δεδηλωμένες επιθυμίες των μαθητών. Κριτήρια κατά τον χωρισμό ήταν:

- σε όλες τις ομάδες να συμμετέχουν τόσο αγόρια όσο και κορίτσια,
- σε κάθε ομάδα να υπάρχει τουλάχιστον ένας μαθητής με ευχέρεια στη χρήση Η/Υ,

- οι αδύναμοι μαθητές να κατανεμηθούν ομοιόμορφα στις ομάδες.

Στη συνέχεια, παρουσιάστηκε στους μαθητές η πρόταση για ενασχόληση στο μάθημα της λογοτεχνίας με τα εφηβικά προβλήματα. Το αρχικό σενάριο προέβλεπε τη συμμετοχή με άρθρα στο νέο φύλλο της ηλεκτρονικής εφημερίδας του σχολείου σε θέμα σχετικό. Καθότι το σχολείο μας δε διέθετε ηλεκτρονική εφημερίδα, προτιμήθηκε η δημοσίευση των άρθρων των μαθητών στο ιστολόγιο του μαθήματος που ήδη ήταν σε χρήση. Ακολούθως, έγινε ανάθεση των κειμένων σε κάθε ομάδα. Το αρχικό σενάριο προέβλεπε τη δημιουργία τριών ομάδων που κάθε μία θα ασχολούνταν με ομάδα κειμένων που αναφέρονται σε ένα κοινό εφηβικό πρόβλημα. Εξαιτίας της προσαρμογής του σεναρίου σε λιγότερες διδακτικές ώρες και του μεγάλου αριθμού μαθητών της τάξης –που οδήγησε σε χωρισμό της τάξης σε έξι ομάδες– προτιμήθηκε κάθε ομάδα να ασχοληθεί με αποσπάσματα από ένα μόνο κείμενο κάθε φορά. Έτσι, κάθε εφηβικό πρόβλημα μελετήθηκε από δύο ομάδες, αλλά μέσα από διαφορετικά κείμενα. Συγκεκριμένα:

1^η ομάδα: αποσπάσματα από το *Ψάρι στο νερό* (πρώτοι εφηβικοί έρωτες)

2^η ομάδα: αποσπάσματα από το *Η Κωνσταντίνα και οι αράχνες της* (ναρκωτικά)

3^η ομάδα: αποσπάσματα από *Το ταξίδι που σκοτώνει* (ναρκωτικά)

4^η ομάδα: αποσπάσματα από το *Για την αγάπη της γεωμετρίας* (οικογενειακές σχέσεις)

5^η ομάδα: αποσπάσματα από το *Ψίθυροι αγοριών* (πρώτοι εφηβικοί έρωτες)

6^η ομάδα: αποσπάσματα από το *Κάπου ν' ανήκεις* (οικογενειακές σχέσεις)

Τους μοιράστηκαν τα πρώτα αποσπάσματα από τα κείμενα που έπρεπε να μελετήσουν για το επόμενο μάθημα. Καθότι χρησιμοποιήθηκαν μόνο αποσπάσματα από τα συγκεκριμένα μυθιστορήματα, υπήρξε μέριμνα να παρακολουθείται σταδιακά η πορεία των συγκεκριμένων ηρώων και να υπάρχει στοιχειώδης συνοχή μεταξύ των αποσπασμάτων. Παρόλα αυτά, υπήρξαν φορές που η αποσπασματική παρακολούθηση του μυθιστορήματος δημιούργησε κάποιες παρανοήσεις ή δυσκολίες στην κατανόηση –πέρα από την απώλεια της συνολικής θέασης του έργου, που ούτως

ή άλλως εγείρει ζητήματα όσον αφορά την διδασκαλία αποσπασμάτων. Όπου χρειάστηκαν διευκρινήσεις, παρασχέθηκαν από τον διδάσκοντα.

Στις προκαταρκτικές αυτές διαδικασίες αφιερώθηκε ο περισσότερος χρόνος αυτής της πρώτης ώρας. Στο τέλος της, πραγματοποιήθηκε μια σύντομη συζήτηση σχετικά με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ίδιοι οι μαθητές σε αυτήν την ηλικία στην ολομέλεια της τάξης.

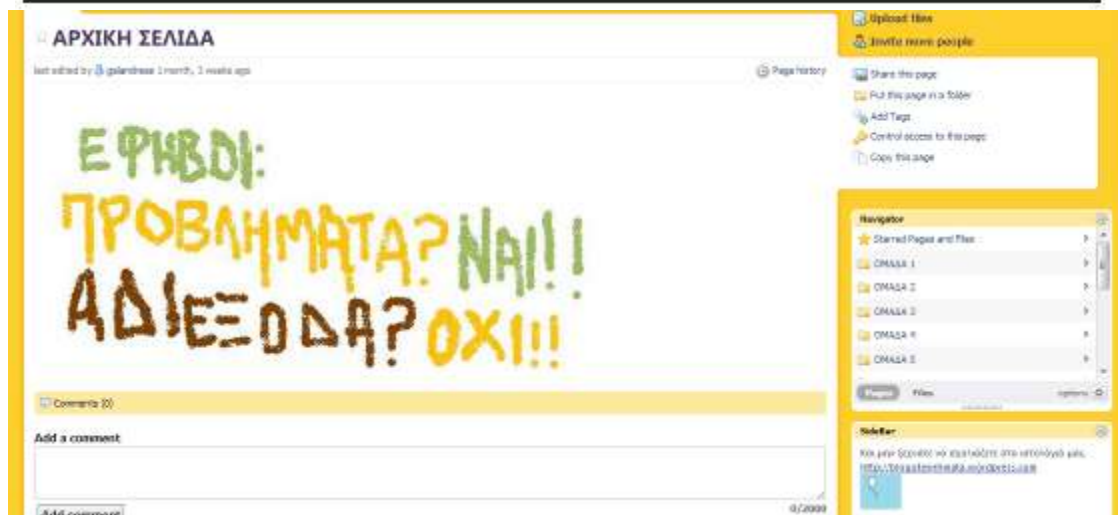
Β' Φάση (Κατά την ανάγνωση) 5 ώρες

Και οι 5 διδακτικές ώρες αυτής της φάσης πραγματοποιήθηκαν στο εργαστήριο πληροφορικής του σχολείου. Χρειάστηκε να τροποποιηθούν σε αρκετά σημεία τα φύλλα εργασίας και οι δραστηριότητες που πρότεινε το αρχικό σενάριο, καθότι πια κάθε ομάδα είχε να ασχοληθεί με ένα κείμενο κάθε φορά και όχι με ένα σύνολο κειμένων, όπως προβλεπόταν στο αρχικό σενάριο.

2^η ώρα

Γνωρίζοντας τον ήρωα

Το πρώτο εικοσάλεπτο αφιερώθηκε στη γνωριμία και εξοικείωση των παιδιών με το συνεργατικό περιβάλλον Wiki που δημιουργήθηκε ειδικά για την εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου.

Κάθε ομάδα δημιούργησε τον φάκελό της μέσα στον οποίο αποθήκευε στο εξής τη δουλειά της και οι μαθητές των υπόλοιπων ομάδων είχαν τη δυνατότητα να την παρακολουθούν και να τη σχολιάζουν, κάτι που τελικά έγινε σε πολύ μικρό βαθμό, πιθανώς επειδή ήταν η πρώτη φορά που η τάξη δούλευε σε ανάλογο περιβάλλον.

Στη συνέχεια, τους δόθηκε το [1^ο φύλλο εργασίας](#) (κοινό για όλες τις ομάδες), το οποίο τους ζητούσε να μεταβούν στην ιστοσελίδα <http://www.classtools.net/fb/home/page> και να δημιουργήσουν το προφίλ του ήρωα με τον οποίο ασχολούνται. Συγκεκριμένα, έπρεπε στο προφίλ που θα δημιουργούσαν να συμπληρώσουν το όνομα και κάποια βασικά στοιχεία για τον ήρωα, όπως αυτά προέκυπταν από τα αποσπάσματα που τους δόθηκαν. Στη συνέχεια, έπρεπε να διαλέξουν μια φωτογραφία για το προφίλ και να δικαιολογήσουν την επιλογή τους, στηριζόμενοι σε στοιχεία του κειμένου. Έπειτα, να υποθέσουν ποιους επώνυμους θα διάλεγε ως φίλους ο ήρώας τους και να τους προσθέσουν και τέλος, να δημιουργήσουν μια ανάρτηση, στην οποία να καταγράφουν τις σκέψεις και τα συναισθήματα του ήρωα, όπως τα κατάλαβαν από τα αποσπάσματα που είχαν ως τότε διαβάσει. Σκοπός αυτής της δραστηριότητας ήταν να εξοικειώσει σταδιακά τους μαθητές με το κείμενο που τους ανατέθηκε και να τους οδηγήσει στην αναζήτηση

των συναισθημάτων και των σκέψεων του ήρωα μέσα από μια προσεκτική ανάγνωση των αποσπασμάτων.

Τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων ήταν άνισα. Κάποιες ομάδες έκαναν όντως εύστοχες και στηριγμένες στο κείμενο επιλογές όσον αφορά τόσο στις εικόνες που επέλεξαν όσο και την ανάρτηση που δημιούργησαν. Για παράδειγμα, η ομάδα που ασχολήθηκε με την *Κωνσταντίνα και τις αράχνες της* διάλεξε, εμπνευσμένη από τον τίτλο, μια ενδιαφέρουσα φωτογραφία για το προφίλ, ενώ η ανάρτηση που έγραψαν λαμβάνει σαφώς υπόψη τα όσα αναφέρονται μέσα στα αποσπάσματα για τη συναισθηματική κατάσταση της Κωνσταντίνας¹. Αντίθετα, η ομάδα που ασχολήθηκε με το *Ψίθυροι αγοριών* δεν έλαβε υπόψη της ούτε την ηλικία ούτε τις προτιμήσεις του ήρωα, όπως φαίνεται και από τη φωτογραφία και από τους φίλους που επέλεξαν να προσθέσουν στο προφίλ και που μάλλον θα ταίριαζαν περισσότερο σε ένα προφίλ κοριτσιού².

Προβλήματα παρουσιάστηκαν με ορισμένους υπολογιστές που κολλούσαν, γεγονός που οδήγησε ορισμένες ομάδες σε καθυστέρηση. Στις περιπτώσεις αυτές επιλέχτηκε η ολοκλήρωση της δραστηριότητας στο σπίτι. Τέλος, δόθηκαν στις ομάδες τα αποσπάσματα που έπρεπε να διαβάσουν για την επόμενη φορά.

3^η-4^η ώρα

Γνωρίζοντας τα προβλήματα του ήρωα

Στο συνεχόμενο αυτό δίωρο δόθηκε στις ομάδες το [φύλλο εργασίας 2](#) (διαφορετικό για κάθε ομάδα). Οι δραστηριότητες αποσκοπούσαν στο να γνωρίσουν οι μαθητές τα προβλήματα του ήρωα, να ασχοληθούν με δραστηριότητες παραγωγής λόγου και να κρατήσουν τις πρώτες σημειώσεις για το τελικό τους άρθρο σχετικά με το θέμα με το οποίο καταπιάνονταν.

¹ Βλ. στον Φάκελο Τεκμηρίων το αρχείο [profil_konstantina_omada_2](#).

² Βλ. στον Φάκελο Τεκμηρίων το αρχείο [profil_pavlos_omada_5](#).

Ένα ζήτημα που ανέκυψε ήταν ότι κάποια μέλη ορισμένων ομάδων δεν είχαν διαβάσει τα αποσπάσματα στο σπίτι, γεγονός που οδήγησε σε σύντομη αναδιήγηση του περιεχομένου των αποσπασμάτων από κάποιο άλλο μέλος της ομάδας, προκειμένου να καλυφθεί αυτό το κενό.

Υπήρξαν δραστηριότητες στις οποίες οι ομάδες ανταποκρίθηκαν πολύ καλά. Για παράδειγμα, η 1^η ομάδα έπρεπε να δημιουργήσει μια σελίδα από το ημερολόγιο του Τζος, ήρωα του βιβλίου *Ψάρι στο νερό*. Το αποτέλεσμα ήταν ένα αρκετά ενδιαφέρον κείμενο που συνδυάζει επιτυχώς φράσεις από το ίδιο το βιβλίο με φράσεις που παρήγαγαν οι ίδιοι οι μαθητές σε ένα κείμενο με συνοχή, το οποίο ακολουθεί τις συμβάσεις του ημερολογιακού ύφους³.

Από την άλλη, κάποιες δραστηριότητες δυσκόλεψαν τις ομάδες και χρειάστηκε να τροποποιηθούν ή και να παραλειφθούν. Η 2^η ομάδα είχε να φτιάξει σε κόμικ τη συνομιλία των δυο προσωπείων της Κωνσταντίνας, αλλά τεχνικές δυσκολίες δεν επέτρεψαν τη δημιουργία του κόμικ και κατά συνέπεια, ο διάλογος αποτυπώθηκε γραπτώς. Πάντως, ο διάλογος που δημιούργησαν δείχνει πως ο στόχος του να αναγνωρίσουν τις δύο αντιφατικές φωνές που αναμετρώνται μέσα στην ηρωίδα επιτεύχθηκε σε μεγάλο βαθμό, παρόλο που χρειάστηκε να θυσιαστεί ο στόχος του να αποτυπωθεί αυτό πιο εύγλωττα σε ένα άλλο σημειωτικό σύστημα, όπως το κόμικ⁴.

Προβλήματα υπήρξαν και με τη δραστηριότητα της ομάδας 6 σχετικά με τον ρόλο της μουσικής στη ζωή του ήρωα. Οι μαθητές δυσκολεύτηκαν να κάνουν αναγωγές ανάμεσα στη ζωή του ήρωα και το τραγούδι από το συγκρότημα *Τρύπες* που τους δόθηκε. Ειδικά οι στίχοι του τραγουδιού τους δυσκόλεψαν πολύ, με αποτέλεσμα να εγκαταλειφθεί η δραστηριότητα και να αντικατασταθεί με μια απλή καταγραφή του ρόλου που φαντάζονται ότι έχει η μουσική στη ζωή ενός εφήβου.

³ Βλ. ό.π. το *hmerologio_josh_omada_1*.

⁴ Βλ. ό.π. το *dialogos_2_kwnstantines_omada_2*.

Δεν κατάφεραν όλες οι ομάδες να ολοκληρώσουν τις ομολογουμένως αρκετές δραστηριότητες, οπότε η δουλειά συνεχίστηκε και στο σπίτι. Δόθηκαν τα τελευταία αποσπάσματα των βιβλίων που έπρεπε να διαβαστούν για την επόμενη φορά.

5^η-6^η ώρα

Δημιουργώντας και ξεπερνώντας

Στο τελευταίο δίωρο της Β' φάσης, αφού έγινε μια μικρή συζήτηση σχετικά με το ποσοστό ολοκλήρωσης των δραστηριοτήτων μέχρι τότε και με την πρόοδο των σημειώσεων πάνω στο άρθρο που είχε ανατεθεί στην κάθε ομάδα, δόθηκε στις ομάδες το [τρίτο φύλλο εργασίας](#) (διαφορετικό για κάθε ομάδα). Σε αυτό το φύλλο εργασίας ζητούνταν αρχικά από όλες τις ομάδες να συμπληρώσουν 2-3 αναρτήσεις στο προφίλ του ήρωα που είχαν δημιουργήσει κατά την 1^η ώρα αυτής της φάσης. Στόχος ήταν να διαπιστώσουν οι μαθητές την εξέλιξη της πορείας του ήρωα.

Πρόβλημα δημιουργήθηκε με μια ομάδα η οποία δεν είχε σημειώσει τον κωδικό πρόσβασης στο προφίλ και αναγκαστικά παρέλειψε αυτή τη δραστηριότητα. Οι υπόλοιπες ομάδες πρόσθεσαν ενδιαφέρουσες αναρτήσεις σε γενικές γραμμές. Μια ενδιαφέρουσα συζήτηση έγινε με αφορμή τις αναρτήσεις της 4^{ης} ομάδας, στις οποίες δεν αναφέρεται καθόλου η σωματική βία που ασκεί ο πατέρας στην ηρωίδα και που αποτελούσε το κεντρικό ζήτημα των αποσπασμάτων που διάβασαν. Η απάντηση των μελών της ομάδας ήταν ότι ένα ανάλογο πρόβλημα δεν θα το ανέφερε εύκολα ένας έφηβος σε μια σελίδα κοινωνικής δικτύωσης⁵.

Οι υπόλοιπες δραστηριότητες ολοκληρώθηκαν με λιγότερο ή περισσότερο ικανοποιητικό τρόπο. Για παράδειγμα, στην ανθολογία ερωτικής ποίησης που έπρεπε να δημιουργήσει η 1^η ομάδα δεν έγινε καμιά προσπάθεια να υπηρετήσει η μορφή του πολυτροπικού κειμένου τα συναισθήματα και το περιεχόμενο που μεταδιδόταν, παρά

⁵ Βλ. ό.π. το profil_anatolh_omada_4.

τις σχετικές οδηγίες⁶. Μια ενδιαφέρουσα τροποποίηση προέκυψε στις δραστηριότητες της ομάδας 2. Ενώ η εκφώνηση ζητούσε να γράψουν το μήνυμα που αφήνει στην ιστοσελίδα του ΚΕΘΕΑ η Κωνσταντίνα σχετικά με την απόφασή της για απεξάρτηση, η ομάδα δημιούργησε έναν διάλογο ανάμεσα στον υπεύθυνο μιας τηλεφωνικής γραμμής υποστήριξης ναρκομανών και στην ηρωίδα⁷. Τέλος, ενδιαφέρον είχαν και οι επιλογές στη δημιουργία κόμικ από την 4^η ομάδα. Στο κόμικ παρουσίασαν την ηρωίδα ντυμένη με στολή καράτε έτοιμη να αντιμετωπίσει τον πατέρα της. Υπήρξε μια διαφωνία στο εσωτερικό της ομάδας σχετικά με αυτή την επιλογή. Κάποια μέλη υποστήριζαν ότι η ηρωίδα δεν ξέρει καράτε και κάποια άλλα έλεγαν ότι αυτό δεν είναι απαραίτητο, επειδή στα κόμικς είναι συχνές τέτοιου τύπου εικόνες και δείχνουν περισσότερο τη διάθεση του ήρωα παρά την πραγματικότητα⁸.

Τέλος, το φύλλο εργασίας προέτρεπε τις ομάδες να συμπληρώσουν το άρθρο τους με περαιτέρω στοιχεία. Για την επόμενη φορά, οι τρεις πρώτες ομάδες έπρεπε να είναι έτοιμες να παρουσιάσουν τη δουλειά τους και να παραδώσουν τα άρθρα τους για να ανεβούν στο ιστολόγιο.

Γ' φάση (μετά την ανάγνωση) 2 ώρες

Η φάση αυτή υλοποιήθηκε σε δύο –όχι συνεχόμενες– ώρες. Σε καθεμία από αυτές οι ομάδες παρουσίασαν το έργο τους, δηλαδή το άρθρο που δημιούργησαν μαζί με ένα τμήμα από τις δημιουργικές δραστηριότητες με τις οποίες καταπιάστηκαν. Μια από όλες τις ομάδες δεν ήταν έτοιμη από άποψη χρόνου να παρουσιάσει τη δουλειά της, οπότε το άρθρο της αναρτήθηκε απευθείας στο ιστολόγιο της τάξης εκ των υστέρων.

Οι παρουσιάσεις πήγαν σε γενικές γραμμές καλά. Οι ομάδες δούλεψαν και παρήγαγαν από μικρά έως εκτενέστερα άρθρα, ακολουθώντας τις οδηγίες. Ένα κοινό ζήτημα ήταν ότι πολλές φορές αντέγραψαν πληροφορίες από σελίδες του διαδικτύου

⁶ Βλ. ό.π. το [anthologia_erotikis_poiisis_omada_1](#).

⁷ Βλ. ό.π. το [dialogos_kethea_omada_2](#).

⁸ Βλ. ό.π. το [comix_omada_4](#).

χωρίς να τις επεξεργαστούν ή να αναφέρουν τις πηγές τους⁹. Τέλος, υπήρξε δυσκολία στο να συντάξουν ένα κείμενο που να ενσωματώνει εύστοχα τις γενικές πληροφορίες για το πρόβλημα με το συγκεκριμένο παράδειγμα του λογοτεχνικού ήρωα με τον οποίο ασχολήθηκαν¹⁰. Επίσης, ίσως θα ήταν χρήσιμο να είχε προηγηθεί κάποια εξοικείωση των μαθητών με το κειμενικό είδος του άρθρου, προκειμένου να ανταποκριθούν καλύτερα στις συμβάσεις του συγκεκριμένου κειμενικού είδους, αλλά κάτι τέτοιο θα απαιτούσε πρόσθετο διδακτικό χρόνο.

⁹ Βλ. ό.π. το arthro_omada_4.

¹⁰ Βλ. ό.π. το arthro_omada_1.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1 (ΚΟΙΝΟ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΟΜΑΔΕΣ)

Ας προσπαθήσουμε να φτιάξουμε το προφίλ του ήρωά μας.

Μεταβείτε στη σελίδα <http://www.classtools.net/fb/home/page>

- Δημιουργήστε το προφίλ του ήρωα του βιβλίου σας.

Θα χρειαστεί να συμπληρώσετε:

- το όνομά του
- κάποια βασικά στοιχεία (ημερομηνία γέννησης, τόπο κατοικίας, αδέρφια), όπως αυτά προκύπτουν από τα αποσπάσματα που διαβάσατε.

- Διαλέξτε μια φωτογραφία για να συνοδέψει το προφίλ. Γιατί διαλέξατε τη συγκεκριμένη φωτογραφία; Υπάρχει κάτι στα αποσπάσματα που διαβάσατε που σας οδήγησε σε αυτήν την επιλογή;

- Ποιους επώνυμους θα μπορούσε να είχε φίλους και γιατί; Προσθέστε τους από το **Friends [Add]**.

- Φτιάξτε 2-3 αναρτήσεις του ήρωα, εκφράζοντας κάποιες από τις σκέψεις, τους φόβους ή τις επιθυμίες του, όπως προκύπτουν μέσα από τα αποσπάσματα που διαβάσατε. Μπορείτε να αντιγράψετε και φράσεις μέσα από το κείμενο.

Αφού ολοκληρώσετε το προφίλ πατήστε το **Save** στη δεξιά στήλη και βάλτε ένα password (με αγγλικούς χαρακτήρες) για να αποθηκεύσετε το προφίλ. **Σημειώστε το URL και το password για να έχετε από εδώ και στο εξής πρόσβαση στη σελίδα και να κάνετε αλλαγές.**

2^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΟΜΑΔΑ)

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 (1^η ΟΜΑΔΑ)

❖ Η ζωή του Τζος αναστατώνεται από την εμφάνιση ενός κοριτσιού.

- Καταγράψτε τα συναισθήματα του Τζος στον παρακάτω πίνακα:

ΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΤΖΟΣ

- Ο Τζος αποφασίζει να γράψει σε ένα ημερολόγιο για την πρώτη του αγάπη. Ανοίξτε μια καινούρια σελίδα στον φάκελο της ομάδας σας και φτιάξτε μια σελίδα από το ημερολόγιό του. Τι θα έγραφε;
- Οι εμπειρίες του Τζος σίγουρα σας βοηθούν να ξεκινήσετε το άρθρο σας σχετικά με τις δυσκολίες που προκύπτουν από τους πρώτους έρωτες της εφηβείας.
- Κρατήστε επομένως σημειώσεις για τη σύνταξή του, που μπορείτε να τις εμπλουτίζετε και με στοιχεία από τα επόμενα στάδια των εργασιών σας.
- Τις σημειώσεις και τις παρατηρήσεις σας τις ανεβάζετε και στην αντίστοιχη σελίδα/συζήτηση στην ηλεκτρονική σελίδα του μαθήματος, για να τις διαβάζετε και να τις επεξεργάζεστε όλοι μαζί.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 (2^η ΟΜΑΔΑ)

- Αναζητώντας τις αιτίες που οδήγησαν την **Κωνσταντίνα** στη χρήση ναρκωτικών ουσιών ας δούμε στα πρώτα αποσπάσματα:
- * τις **αλλαγές που συνέβησαν στη ζωή της και πώς είναι αυτή η νέα της ζωή**: πώς βρέθηκε να ζει στην Κυψέλη, ποια είναι η σχέση της με τη γιαγιά της, πώς αντιδρά η ίδια;
- * **τη ζωή της στο Άαχεν**, έτσι όπως παρουσιάζεται μέσα από τις συνεχείς αναδρομές που κάνει.
- ✓ Κρατήστε σημειώσεις ενόσω διαβάσετε για αυτά τα θέματα και **αναδιηγηθείτε** τη ζωή της σε μια **παράγραφο**, προσπαθώντας να κάνετε συγκρίσεις ανάμεσα στη ζωή της στη Γερμανία και στην Κυψέλη. Μπορείτε μάλιστα να εκφράσετε και τις πρώτες σας σκέψεις για τους λόγους που οδηγούν την Κωνσταντίνα να θέλει να ξεφύγει από τη νέα της πραγματικότητα.

Θα σας βοηθήσει και ο παρακάτω πίνακας:

Η ζωή στο Άαχεν		Η ζωή στην Κυψέλη	
Με ποιον ζει;	Είναι ευχαριστημένη ή όχι και γιατί;	Με ποιον ζει;	Είναι ευχαριστημένη ή όχι και γιατί ;

- ❖ **Η Άλκη Ζέη στο μυθιστόρημά της «Η Κωνσταντίνα και οι αράχνες της» ανάμεσα στα άλλα χρησιμοποιεί και λογοτεχνικά ευρήματα για να μιλήσει**

για την περιπέτεια της ηρωίδας της, της Κωνσταντίνας. Ας δούμε αν και πώς μπορεί να μας βοηθήσουν να καταλάβουμε τι συμβαίνει στην έφηβη ηρωίδα της:

- «Οι δύο Κωνσταντίνες»: ανάμεσα στα άλλα πρόσωπα που εμφανίζονται στην αφήγηση της Κωνσταντίνας είναι και η «άλλη» Κωνσταντίνα. Σκεφθείτε και κρατήστε σημειώσεις για τα παρακάτω ερωτήματα:
 - ✓ πότε πρωτοεμφανίζεται και πώς συμπεριφέρεται; Τι νομίζετε ότι αντιπροσωπεύει στη ζωή της αφηγήτριας Κωνσταντίνας;
 - ✓ Γιατί η Άλκη Ζέη δημιουργεί αυτό το «πρόσωπο»; Παρατηρήστε και ποιο ρηματικό πρόσωπο χρησιμοποιεί για την παρουσία καθεμιάς από τις δύο Κωνσταντίνες.

Μετά τον προβληματισμό σας για τις «δύο Κωνσταντίνες», μπορείτε να τις φανταστείτε να συζητούν όταν η Κωνσταντίνα πρέπει να πάρει την κρίσιμη απόφαση για τη ζωή της και να βάλετε τη συνομιλία τους σε ένα κόμικ;

- Οι εμπειρίες της Κωνσταντίνας σίγουρα σας βοηθούν να ξεκινήσετε το άρθρο σας σχετικά με τις αιτίες που οδηγούν τα νέα παιδιά στα ναρκωτικά. Κρατήστε επομένως σημειώσεις για τη σύνταξή του, που μπορείτε να τις εμπλουτίζετε και με στοιχεία από τα επόμενα στάδια των εργασιών σας.
- Τις σημειώσεις και τις παρατηρήσεις σας τις ανεβάζετε και στην αντίστοιχη σελίδα/συζήτηση στην ηλεκτρονική σελίδα του μαθήματος, για να τις διαβάζετε και να τις επεξεργάζεστε όλοι μαζί.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 (3^η ΟΜΑΔΑ)

- Τι συνέβη στον Στέφανο και ξεκίνησε «το ταξίδι» με τις ουσίες;
 - ✓ Ας τον αφήσουμε να μιλήσει μόνος του. Τι γράφει στη δική του «αληθινή ιστορία» στη σελίδα του [ΚΕΘΕΑ](#);

- ❖ **Ο Μάνος Κοντολέων στο μυθιστόρημά του «Το ταξίδι που σκοτώνει» εμφανίζει τον ήρωά του με “δύο” πρόσωπα, διχασμένο. Τι προσθέτει στην έρευνά σας;**
- «Τα δυο κομμάτια του Στέφανου»: όταν ο Στέφανος φτάνει μέχρι την επαιτεία αντιλαμβάνεται ότι μέσα του υπάρχουν δυο κομμάτια, δυο εαυτοί:

- ✓ Ποιες πλευρές του Στέφανου αντιπροσωπεύει καθένας από τους δύο αυτούς εαυτούς; Πώς επηρεάζει τη ζωή του;

- Μπορείτε για τις ανάγκες του άρθρου σας να δημιουργήσετε έναν διάλογο ανάμεσα σε αυτούς τους δύο εαυτούς. Ποιος υπερισχύει τελικά;

- Οι εμπειρίες του Στέφανου σίγουρα σας βοηθούν να ξεκινήσετε το άρθρο σας σχετικά με τις αιτίες που οδηγούν τα νέα παιδιά στα ναρκωτικά. Κρατήστε επομένως σημειώσεις για τη σύνταξή του, που μπορείτε να τις εμπλουτίσετε και με στοιχεία από τα επόμενα στάδια των εργασιών σας.

- Τις σημειώσεις και τις παρατηρήσεις σας τις ανεβάζετε και στην αντίστοιχη σελίδα/συζήτηση στην ηλεκτρονική σελίδα του μαθήματος, για να τις διαβάζετε και να τις επεξεργάζεστε όλοι μαζί.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 (4^η ΟΜΑΔΑ)

- Η Ανατολή συγκρούεται με τον πατέρα της. Για ποια θέματα συγκρούονται; Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα. Προσθέστε και άλλα θέματα που αποτελούν αιτίες συγκρούσεων ανάμεσα σε παιδιά και γονείς.

ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ - ΓΟΝΕΩΝ

- ❖ **Η μουσική κυριαρχεί στη ζωή των εφήβων και την καθορίζει.**
- Η Ανατολή της Τριανταφύλλου σε κάποιο σημείο δηλώνει «με έσωσαν οι Creedence» και «άκουγα ξανά και ξανά το Cosmo's factory των Creedence». Η ροκ μουσική σώζει τους εφήβους. Ας παρατηρήσουμε πώς.
 - Οι Creedence τραγουδούν, η Ανατολή ακούει και σκέφτεται τη ζωή της:
 - «Before you accuse me, take a look at yourself» (=πριν με κατηγορήσεις, ρίξε μια ματιά στον εαυτό σου),
 - «They're selling independence Mortgage on my life» (=πουλάνε την ανεξαρτησία, βάζουν υποθήκη στη ζωή μου).
 - ✓ Γιατί νομίζετε ότι η Ανατολή βρίσκει τον εαυτό της στα τραγούδια τους; Πώς οι στίχοι σχετίζονται με τη ζωή της στο σπίτι της; Τι γράφει στο ημερολόγιό της για το πώς «την έσωσε» αυτό το συγκρότημα;

- Οι εμπειρίες της Ανατολής σίγουρα σας βοηθούν να ξεκινήσετε το άρθρο σας σχετικά με τις αιτίες της κρίσης στις οικογενειακές σχέσεις. Κρατήστε επομένως σημειώσεις για τη σύνταξή του, που μπορείτε να τις εμπλουτίζετε και με στοιχεία από τα επόμενα στάδια των εργασιών σας.
 - ✓ Τις σημειώσεις και τις παρατηρήσεις σας τις ανεβάζετε και στην αντίστοιχη σελίδα/συζήτηση στην ηλεκτρονική σελίδα του μαθήματος, για να τις διαβάζετε και να τις επεξεργάζεστε όλοι μαζί.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 (5^η ΟΜΑΔΑ)

❖ Η ζωή του Παύλου αναστατώνεται από την εμφάνιση ενός κοριτσιού.

- Καταγράψτε τα συναισθήματα του Παύλου στον παρακάτω πίνακα:

ΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

- Ο Παύλος αποφασίζει να γράψει σε ένα ημερολόγιο για την πρώτη του αγάπη. Ανοίξτε μια καινούρια σελίδα στον φάκελο της ομάδας σας και φτιάξτε μια σελίδα από το ημερολόγιό του. Τι θα έγραφε;
- Οι εμπειρίες του Παύλου σίγουρα σας βοηθούν να ξεκινήσετε το άρθρο σας σχετικά με τις δυσκολίες που προκύπτουν από τους πρώτους έρωτες της εφηβείας.
- Κρατήστε επομένως σημειώσεις για τη σύνταξή του, που μπορείτε να τις εμπλουτίζετε και με στοιχεία από τα επόμενα στάδια των εργασιών σας.

- Τις σημειώσεις και τις παρατηρήσεις σας τις ανεβάζετε και στην αντίστοιχη σελίδα/συζήτηση στην ηλεκτρονική σελίδα του μαθήματος, για να τις διαβάζετε και να τις επεξεργάζεστε όλοι μαζί.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 (6^η ΟΜΑΔΑ)

- Ο Γιάννης είτε στη Θεσσαλονίκη είτε στην Αθήνα συγκρούεται έντονα με τον πατέρα του.
 - ✓ Για ποια θέματα γίνεται η σύγκρουση αυτή;
 - ✓ «Δεν καταλάβαινε πως το θέμα μου δεν ήταν ο θάνατος της μητέρας των φίλων μου αλλά...». Συνεχίστε τα λόγια που θα έλεγε ο Γιάννης προσπαθώντας να εξηγήσει τι ήταν αυτό που πραγματικά ήταν το θέμα με τον πατέρα του, τι τον ενοχλούσε σ' αυτόν. Πρώτα όμως **ακούστε** και το «Τσιφτετέλι» –που τόσο εκνευρίζει τον πατέρα του– από το συγκρότημα *Τρύπες* για να καταλάβετε έναν ακόμη λόγο που ο Γιάννης ενοχλείται από τη συμπεριφορά και τη ζωή του πατέρα του.

❖ Η μουσική κυριαρχεί στη ζωή των εφήβων και την καθορίζει.

Ο Γιάννης στις δύσκολες στιγμές του ακούει Τρύπες.

Θυμάμαι ένα σπίτι που γιάτρευε τη θλίψη μου
στη στοιχειωμένη του σιωπή
μα δεν θυμάμαι, δεν θυμάμαι
αν πέρασα ποτέ μου από 'κει
Δεν θυμάμαι, δεν θυμάμαι
αν έζησα ποτέ μου μέσα εκεί

Θυμάμαι ένα σπίτι με βγαλμένες τις πόρτες
που σύχναζαν μέσα του οι ανίκανες ώρες
Ένα σπίτι μεθυσμένο απ' τα χνώτα της νύχτας
να ζητάει στο σκοτάδι τη σκιά της αλήθειας

- ✓ Πώς συνδέει ο Γιάννης τους στίχους αυτούς με τη ζωή του στο σπίτι του;

- Οι εμπειρίες του Γιάννη σίγουρα σας βοηθούν να ξεκινήσετε το άρθρο σας σχετικά με τις αιτίες της κρίσης στις οικογενειακές σχέσεις. Κρατήστε επομένως σημειώσεις για τη σύνταξή του, που μπορείτε να τις εμπλουτίζετε και με στοιχεία από τα επόμενα στάδια των εργασιών σας.
 - ✓ Τις σημειώσεις και τις παρατηρήσεις σας τις ανεβάζετε και στην αντίστοιχη σελίδα/συζήτηση στην ηλεκτρονική σελίδα του μαθήματος, για να τις διαβάζετε και να τις επεξεργάζεστε όλοι μαζί.

3^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΟΜΑΔΑ)

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 (1^η ΟΜΑΔΑ)

- Μεταβείτε στη σελίδα με το προφίλ του ήρωα που έχετε φτιάξει. Προσθέστε δύο αναρτήσεις σχετικές με τα όσα έχετε διαβάσει στο μεταξύ. Θα χρειαστείτε το password που είχατε ορίσει όταν δημιουργήσατε τη σελίδα.
- Ο Τζος εκφράζει τα ερωτικά του συναισθήματα για την Κλάρα σε ένα ποίημα. Πώς σας φαίνεται η ιδέα του; Τη θεωρείτε επιτυχημένη;
- Διαλέξτε 2-3 ερωτικά ποιήματα που γνωρίζετε ή που θα βρείτε στο διαδίκτυο και που πιστεύετε ότι ο Τζος θα μπορούσε να αφιερώσει στην Κλάρα. Κάντε τα αντιγραφή σε μια νέα σελίδα στον φάκελο της ομάδας σας. Μπορείτε να επιμεληθείτε τη γραμματοσειρά και τα χρώματα, ώστε ακόμα και η όψη της σελίδας να αποτυπώνει τα συναισθήματα του Τζος.
Στολίστε αυτή την ανθολογία ερωτικής ποίησης με εικόνες από γνωστές ιστορίες αγάπης.
Αν κάποιος από την ομάδα έχει γράψει ή θέλει να δοκιμάσει να γράψει ένα δικό του ανάλογο ποίημα, ας μη διστάσει κι ας το προσθέσει.
- Οι δημιουργίες σας αυτές έχουν συμπληρώσει το άρθρο σας με τις απεικονίσεις του έρωτα σε διάφορες μορφές τέχνης.
- Και με τίτλο, ίσως, «**ΜΗ ΔΙΣΤΑΖΕΙΣ! ΑΝΑΖΗΤΗΣΕ ΤΟΝ ΑΛΛΟ!**» –πώς σας φαίνεται;– μπορείτε να μιλήσετε για όσα κερδίζει ένας έφηβος από την ένταση της πρώτης αγάπης.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 (2^η ΟΜΑΔΑ)

- Μεταβείτε στη σελίδα με το προφίλ του ήρωα που έχετε φτιάξει. Προσθέστε δύο αναρτήσεις σχετικές με τα όσα έχετε διαβάσει στο μεταξύ. Θα χρειαστείτε το password που είχατε ορίσει όταν δημιουργήσατε τη σελίδα.
- Μία πολύ χαρακτηριστική εικόνα της Κωνσταντίνας είναι «να παλεύει με τις αράχνες της» σε διάφορες στιγμές της ζωής της. Εξάλλου, η εικόνα της Κωνσταντίνας συνδέεται με τις αράχνες της και στον τίτλο.
 - ✓ Σε ποιες στιγμές της ζωής της εμφανίζονται οι αράχνες και η «πάλη» με αυτές;
 - ✓ Συμφωνείτε με την τόσο έντονη σύνδεση της Κωνσταντίνας με τις αράχνες που κάνει η Ζέη; Πώς θα την ερμηνεύατε εσείς;
- «Μόνη σου, Κωνσταντίνα, όταν το αποφασίσεις και θελήσεις να ξέρεις ...», λέει η Μαρίνα. Και η Κωνσταντίνα αποφασίζει.
 - ✓ Τι νομίζετε ότι την έκανε τελικά να πάρει την κρίσιμη απόφαση για τη ζωή της;
 - ✓ Η Κωνσταντίνα επισκέπτεται την ηλεκτρονική κοινότητα του [ΚΕΘΕΑ](#) και μιλά για την εμπειρία της και την απόφασή της για «[ΣΤΡΟΦΗ στη Ζωή](#)». Τι γράφει στο μήνυμά της;
- Οι σημειώσεις σας πλέον έχουν συμπληρωθεί και με την προσπάθεια και απόφαση της Κωνσταντίνας να ξεφύγει.
- Μπορείτε λοιπόν να δημιουργήσετε άλλο ένα κομμάτι στο άρθρο σας, στο οποίο μέσα από τις εμπειρίες της Κωνσταντίνας που διαβάσατε, θα

αναφέρεστε στα όσα καταστροφικά συμβαίνουν στη ζωή ενός εφήβου εξαιτίας της χρήσης ναρκωτικών.

- Και με τίτλο, ίσως, «ΕΝΗΜΕΡΩΣΟΥ!» –πώς σας φαίνεται;– μπορείτε να δώσετε πληροφορίες σε συμμαθητές σας για τις θεραπευτικές κοινότητες και οργανισμούς και το έργο τους για την απεξάρτηση από τα ναρκωτικά και την επανένταξη.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 (3^Η ΟΜΑΔΑ)

- Μεταβείτε στη σελίδα με το προφίλ του ήρωα που έχετε φτιάξει. Προσθέστε δύο αναρτήσεις σχετικές με τα όσα έχετε διαβάσει στο μεταξύ. Θα χρειαστείτε το password που είχατε ορίσει όταν δημιουργήσατε τη σελίδα.
- «...και ήθελε –α, πόσο πολύ το ήθελε!– να είχε κάποιον να του έλεγε όλη την αλήθεια... μα ποιον να έβρισκε;», μας μεταφέρει ο αφηγητής ως σκέψεις του Στέφανου.
 - ✓ Ας ακούσουμε τον ίδιο τον Στέφανο να μιλά και να γράφει τις σκέψεις του αυτές στο ημερολόγιό του.
- «Σκέφτηκε να πάει να ζητήσει κάποια βιβλία σχετικά με τα ναρκωτικά ... Δεν τόλμησε όμως»: ο Στέφανος μπορεί να μην τόλμησε εκείνη τη στιγμή, τελικά όμως τον κέρδισε η ζωή.
 - ✓ Υποθέστε ότι μετά την περιπέτεια που έζησε διαβάζει το [έντυπο υλικό του OKANA](#) για τη Μονάδα εφήβων-**Νέα Ατραπός** και ζητά βοήθεια για την κοινωνική και εκπαιδευτική του επανένταξη. Επισκέπτεται τα γραφεία της και τους λέει: «.....»
- Οι σημειώσεις σας πλέον έχουν συμπληρωθεί και με την προσπάθεια και απόφαση του Στέφανου να ξεφύγει.
- Μπορείτε λοιπόν να δημιουργήσετε άλλο ένα κομμάτι στο άρθρο σας, όπου μέσα από τις εμπειρίες του Στέφανου που διαβάσατε, θα αναφέρεστε στα όσα καταστροφικά συμβαίνουν στη ζωή ενός εφήβου εξαιτίας της χρήσης ναρκωτικών.

- Και με τίτλο, ίσως, «ΕΝΗΜΕΡΩΣΟΥ!» –πώς σας φαίνεται;– μπορείτε να δώσετε πληροφορίες σε συμμαθητές σας για τις θεραπευτικές κοινότητες και οργανισμούς και το έργο τους για την απεξάρτηση από τα ναρκωτικά και την επανένταξη.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 (4^η ΟΜΑΔΑ)

- Μεταβείτε στη σελίδα με το προφίλ του ήρωα που έχετε φτιάξει. Προσθέστε δύο αναρτήσεις σχετικές με τα όσα έχετε διαβάσει στο μεταξύ. Θα χρειαστείτε το password που είχατε ορίσει όταν δημιουργήσατε τη σελίδα.
- Ας φτιάξουμε ένα κόμικ εμπνευσμένο από την ιστορία της Ανατολής. Για τον σκοπό αυτό, μεταβείτε στη σελίδα www.toondoo.com.
- Η Ανατολή μαθαίνει για τον [Συνήγορο του Παιδιού](#) και αποφασίζει να μιλήσει για τη βίαιη συμπεριφορά του πατέρα της.
 - ✓ Επισκέπτεται τα γραφεία του Συνήγορου και τους λέει: «.....»
- Οι σημειώσεις σας πλέον έχουν συμπληρωθεί και με την προσπάθεια και απόφαση της Ανατολής να μιλήσει και να αντιμετωπίσει τα προβλήματα με την οικογένειά της.
- Μπορείτε, λοιπόν, να δημιουργήσετε άλλο ένα κομμάτι στο άρθρο σας, στο οποίο μέσα από τις εμπειρίες της Ανατολής, θα αναφέρεστε στις δυσκολίες που είδατε να ζουν οι έφηβοι-ήρωες και στους τρόπους που τους βοήθησαν να τις αντιμετωπίσουν.
- Και με τίτλο, ίσως, «ΕΝΗΜΕΡΩΣΟΥ!» –πώς σας φαίνεται;– μπορείτε να δώσετε πληροφορίες σε συμμαθητές σας για τα προβλήματα που ζουν οι έφηβοι στην οικογένεια και από πού μπορούν να ζητήσουν βοήθεια και συμπαράσταση και με ποιον τρόπο.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 (5^η ΟΜΑΔΑ)

- Μεταβείτε στη σελίδα με το προφίλ του ήρωα που έχετε φτιάξει. Προσθέστε δύο αναρτήσεις σχετικές με τα όσα έχετε διαβάσει στο μεταξύ. Θα χρειαστείτε το password που είχατε ορίσει όταν δημιουργήσατε τη σελίδα.
- Ο Παύλος εκφράζει τα ερωτικά του συναισθήματα για τη Ματούλα δίνοντάς της μια σοκολάτα, όπως γινόταν στη διαφήμιση.
 - ✓ Πώς σας φαίνεται η ιδέα του; Τη θεωρείτε επιτυχημένη;
 - ✓ Φτιάξτε ένα μικρό «σενάριο» για μια ανάλογη διαφήμιση.
- Η Ματούλα παροτρύνει τον Παύλο να γράψει χαίκου. Αναζητήστε τον ορισμό των χαικού στη μηχανή αναζήτησης [Google](https://www.google.com). Προσπαθήστε να δοκιμάσετε κι εσείς σε μια νέα σελίδα στον φάκελο της ομάδας σας. Μπορείτε να επιμεληθείτε τη γραμματοσειρά και τα χρώματα, ώστε ακόμα και η όψη της σελίδας να αποτυπώνει τα συναισθήματα του Παύλου.
- Στολίστε αυτή την ανθολογία ερωτικής ποίησης με εικόνες από γνωστές ιστορίες αγάπης.
- Οι δημιουργίες σας αυτές έχουν συμπληρώσει το άρθρο σας με τις απεικονίσεις του έρωτα σε διάφορες μορφές τέχνης.
- Και με τίτλο, ίσως, «**ΜΗ ΔΙΣΤΑΖΕΙΣ! ΑΝΑΖΗΤΗΣΕ ΤΟΝ ΑΛΛΟ!**» –πώς σας φαίνεται;– μπορείτε να μιλήσετε για όσα κερδίζει ένας έφηβος από την ένταση της πρώτης αγάπης.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3 (6^η ΟΜΑΔΑ)

- Μεταβείτε στη σελίδα με το προφίλ του ήρωα που έχετε φτιάξει. Προσθέστε δύο αναρτήσεις σχετικές με τα όσα έχετε διαβάσει στο μεταξύ. Θα χρειαστείτε το password που είχατε ορίσει όταν δημιουργήσατε τη σελίδα.
- Ας φτιάξουμε ένα κόμικ εμπνευσμένο από την ιστορία του Γιάννη. Για τον σκοπό αυτό, μεταβείτε στη σελίδα www.toondoo.com.
- Ο Γιάννης αισθάνεται αγανάκτηση με τη συμπεριφορά του πατέρα του και καθώς δεν έχει κοντά του τους φίλους του από τη Θεσσαλονίκη αποφασίζει να γράψει στην ηλεκτρονική στήλη «[Dear Schooligans](#)» για ό,τι τον απασχολεί.
 - ✓ Τι γράφει για τις σχέσεις που έχει με την οικογένειά του;
- Οι σημειώσεις σας πλέον έχουν συμπληρωθεί και με την προσπάθεια και απόφαση του Γιάννη να μιλήσει και να αντιμετωπίσει τα προβλήματα με την οικογένειά του.
- Μπορείτε λοιπόν να δημιουργήσετε άλλο ένα κομμάτι στο άρθρο σας, στο οποίο μέσα από τις εμπειρίες της Ανατολής του Γιάννη, θα αναφέρεστε στις δυσκολίες που είδατε να ζουν οι έφηβοι-ήρωες και στους τρόπους που τους βοήθησαν να τις αντιμετωπίσουν.
- Και με τίτλο, ίσως, «**ΕΝΗΜΕΡΩΣΟΥ!**» –πώς σας φαίνεται;– μπορείτε να δώσετε πληροφορίες σε συμμαθητές σας για τα προβλήματα στην οικογένεια που ζουν οι έφηβοι και από πού μπορούν να ζητήσουν βοήθεια και συμπαράσταση και με ποιον τρόπο.

Z. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Οι ομάδες που ασχολήθηκαν με κοινό θέμα (κοινό πρόβλημα με διαφορετικό ήρωα) θα μπορούσαν να συνεργαστούν στο τέλος για την παραγωγή ενός κοινού κειμένου, στο οποίο θα επισημαίνονταν οι ομοιότητες ή και οι διαφορές ανάμεσα στις δύο περιπτώσεις με τις οποίες ασχολήθηκαν. Κάτι τέτοιο θα αξιοποιούσε ακόμα περισσότερο τις συνεργατικές δυνατότητες που προσφέρει το περιβάλλον Wiki, αλλά θα απαιτούσε πολλαπλάσιο χρόνο. Οι εργασίες μπορούν να δημοσιευτούν –εκτός από το ιστολόγιο του τμήματος– στη σχολική εφημερίδα, αν υπάρχει. Επίσης, θα μπορούσαν οι εργασίες να αποτελούν προετοιμασία για μία εκδήλωση των μαθητών στο τέλος της σχολικής χρονιάς με θέμα τα εφηβικά προβλήματα. Σε αυτή θα μπορούσαν να προσκληθούν κάποιοι από τους συγγραφείς των κειμένων, από τον Συνήγορο του Παιδιού και από θεραπευτική κοινότητα απεξάρτησης από τα ναρκωτικά.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η γενική αποτίμηση της διδακτικής πορείας ήταν πολύ θετική. Τα παιδιά ανταποκρίθηκαν με ζήλο και όρεξη στο μεγαλύτερο μέρος του σεναρίου. Όπως ήταν αναμενόμενο, άλλες ομάδες ανταποκρίθηκαν περισσότερο αποτελεσματικά και άλλες λιγότερο. Ένα πρόβλημα ήταν η πληθώρα των δραστηριοτήτων, για την υλοποίηση των οποίων δεν επαρκούσε πάντα ο διαθέσιμος χρόνος. Σε ελάχιστες δραστηριότητες οι μαθητές δεν κατόρθωσαν να οδηγηθούν στο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Μικρά προβλήματα υπήρξαν και κατά τη συγγραφή των άρθρων, γιατί χρειάστηκε οι μαθητές να συνδυάσουν πολλά στοιχεία και να τα ενσωματώσουν σε ένα ενιαίο κείμενο.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

—